

ΜΟΝΑΔΑ ΙΣΟΤΙΜΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Βουρουτζίδου Ξένια ΠΕ Κοινωνικών Επιστημών

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΡΙΕΣ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

- Στα άτομα με **αναπηρία** και **ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες** συγκαταλέγονται όσοι παρουσιάζουν
  - **νοητική αναπηρία**,
  - αισθητηριακές αναπηρίες **όρασης** (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση),
  - αισθητηριακές αναπηρίες **ακοής** (κωφοί, βαρήκοοι),
  - **κινητικές** αναπηρίες,
  - χρόνια **μη ιάσιμα νοσήματα**,
  - **διαταραχές ομιλίας-λόγου**,
  - **ειδικές μαθησιακές δυσκολίες** όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία,
  - σύνδρομο **ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα** (Πλέον Διαταραχές Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς Υπερκινητικότητα_ΔΕΠ-Υ)
  - **διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές** (φάσμα αυτισμού) (Πλέον Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος_ ΔΑΦ)
  - ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες.
- Άτομα με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες, παραβατική συμπεριφορά **λόγω** κακοποίησης, γονεϊκής παραμέλησης και εγκατάλειψης ή λόγω ενδοοικογενειακής βίας, **ανήκουν στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**.
- Άτομα που έχουν μία ή περισσότερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα **ανεπτυγμένα σε βαθμό που υπερβαίνει κατά πολύ** τα προσδοκώμενα για την ηλικιακή τους ομάδα.

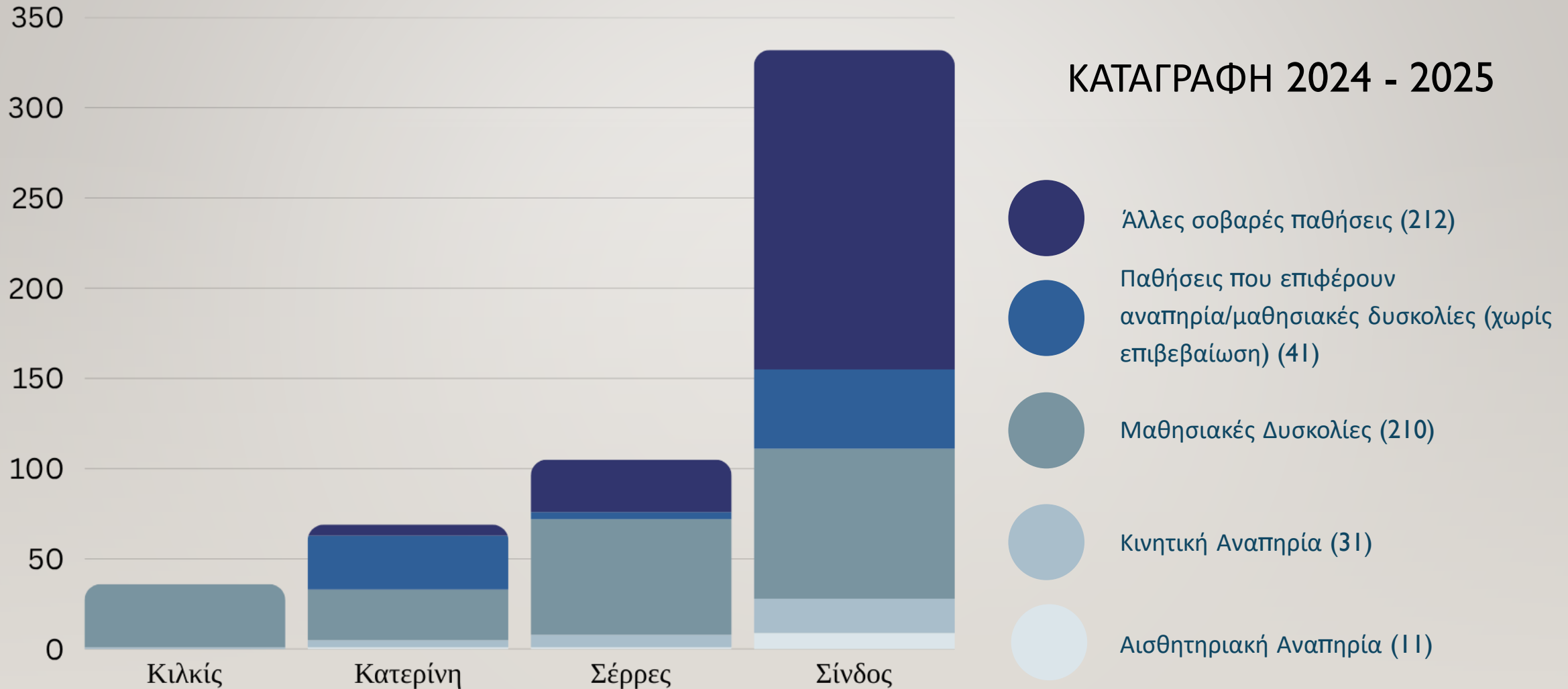
Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

(Ν. 3699/2008)

Πρόσφατη καταγραφή ΦμεΑ και ΦμεΕΕΑ από τις γραμματείες των ακαδημαϊκών τμημάτων

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ – ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Οι φοιτητές/ριες με αναπηρία και ΕΕΑ θα πρέπει **να αισθανθούν ευπρόσδεκτοι/ες** από την αρχή που θα έρθουν στο Πανεπιστήμιό μας
- Είναι **οι ίδιοι/ες υπεύθυνοι/ες** να ζητήσουν **βοήθεια ή διευκολύνσεις** από τη Μονάδα Ισότιμης Πρόσβασης ή τις γραμματείες τους
- **Η αποκάλυψη** μιας αναπηρίας ή ΕΕΑ **είναι πάντα εθελοντική** από τον/την φοιτητή/ρια
- Ο **“καθολικός σχεδιασμός”** μπορεί να είναι βοηθητικός και για τους/τις φοιτητές/ριες με αναπηρία ή ΕΕΑ
  - Αντί για προσαρμογή εκ των υστέρων, ο ‘καθολικός σχεδιασμός’ δίνει έμφαση σε περιβάλλοντα που είναι προσβάσιμα σε όλους/όλες, ανεξαρτήτως των ικανοτήτων τους

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ – ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

- Πρόγραμμα σπουδών με **σαφείς στόχους, λεπτομέρειες για τις εργασίες και τις απαιτήσεις των μαθημάτων, τις προθεσμίες** κτλ.
- **Χρήση τεχνολογίας** για παραγωγή διαφανειών, σημειώσεων κτλ. καθώς η ψηφιακή μορφή έχει περισσότερες **δυνατότητες προσαρμογής και προσβασιμότητας**
- **Ευελιξία** στους τρόπους διδασκαλίας και αξιολόγησης
- Στόχος → **η ισότιμη πρόσβαση** και όχι η ευνοϊκή μεταχείριση

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- προσβάσιμα συγγράμματα σε γραφή **Braille**
- **ψηφιακή μορφή σημειώσεων / συγγραμμάτων** (word ή html για αναγνώστες οθόνης)
- διαβάζετε δυνατά όσα προβάλλονται στην **παρουσίαση του μαθήματος** ή **εξηγείστε με λεπτομέρειες** εάν πρόκειται για **σχήμα ή εικόνα**
- εάν προβάλλετε κάποιο **video** κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας σας, είτε εσείς, είτε ένα άλλο άτομο, να εξηγεί αυτά που προβάλλονται
- να επικρατεί **ησυχία στην τάξη**
- μιλήστε **δυνατά και καθαρά**
- ο/η φοιτητής/ρια να κάθεται **στις μπροστινές θέσεις**
- **βοήθεια στη μετακίνηση**, εάν και εφόσον το ζητήσει ο/η φοιτητής/ρια

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΑΣΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- **Διαδικασία προφορικής εξέτασης:**

- ετοιμάστε τα θέματα είτε σε μορφή Braille, είτε κάποιος (πχ ο/η επιτηρητής/ρια) να διαβάσει τα θέματα αξιολόγησης
- στην αίθουσα προφορικής εξέτασης, παραβρίσκεται ο/η εξεταστής/ρια και ένας/μία παρατηρητής/ρια της διαδικασίας
- απαντώνται τα θέματα με οποιαδήποτε σειρά επιθυμεί ο/η φοιτητής/ρια, αναφέροντας τον αριθμό του θέματος που θα απαντήσει
- μπορεί να συμβουλευεται τις σημειώσεις που έχει κρατήσει στη διαδικασία προετοιμασίας
- εάν επιθυμεί κάποιο ερώτημα να το απαντήσει γραπτά μπορεί να το κάνει, αρκεί να το δηλώσει στην επιτροπή και να γραφεί στο φύλλο απαντήσεων ότι επέλεξε να απαντήσει γραπτά στο συγκεκριμένο ερώτημα, το οποίο υπογράφει ο/η φοιτητής/ρια και τα μέλη της επιτροπής (εξεταστής/ρια και παρατηρητής/ρια).
- μετά την ολοκλήρωση της προφορικής αξιολόγησης αποχωρεί και ο/η εξεταστής/ρια βαθμολογεί άμεσα την αξιολόγηση και την προσπάθεια του/της φοιτητή/ριας, πριν καλέσει τον/την επόμενο/η φοιτητή/ρια

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΚΟΗΣ

- Μερικώς μειωμένη ακοή, βαρηκοΐα ή με κώφωση
  - Μπορεί να είναι **προγλωσσικά κωφά** (πριν αναπτύξουν ομιλούμενη γλώσσα) ή **μεταγλωσσικά κωφά** (αφού έχουν αναπτύξει ομιλούμενη γλώσσα και επικοινωνία με αυτή)
  - Έχουν κατανόηση ομιλούμενης γλώσσας μέσω **νοηματικής γλώσσας** ή/και μέσω **χειλανάγνωσης**
  - **Διερμηνέας νοηματικής γλώσσας για προφορικό λόγο**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΚΟΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Για όσους/όσες **χρησιμοποιούν χειλανάγνωση**:
  - να κάθονται στις **πρώτες θέσεις**
  - οι διδάσκοντες να μη μιλούν ούτε πολύ γρήγορα, ούτε πολύ αργά
  - να μην καλύπτουν το στόμα τους, να βλέπουν προς το μπροστινό μέρος της αίθουσας και να μη μασάνε οτιδήποτε
  - να υπάρχει **βοηθητική παρουσίαση** με τα βασικά σημεία του μαθήματος και να προβάλλεται
  - να επιτρέπονται **τεχνολογικά βοηθήματα** πχ καταγραφή ήχου και μετατροπή σε κείμενο
  - να επιτρέπονται άλλα **υποστηρικτικά ακουστικά συστήματα**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΚΟΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Για όσους/όσες **χρησιμοποιούν ακουστικά βαρηκοΐας**:
  - Ισχύουν όλα τα προηγούμενα καθώς και
  - **στην αίθουσα να μην υπάρχει υπερβολικός θόρυβος**, γιατί τα ακουστικά μεγαλώνουν ακόμη περισσότερο τον θόρυβο στο αυτί και ενοχλούν την παρακολούθηση
  - εάν απαιτείται, **να υπάρχει μικρόφωνο** στην αίθουσα, για καλύτερο ήχο
  - εάν προβάλλεται **video**, είτε **να ενεργοποιηθούν οι υπότιτλοι**, είτε **να προσαρμοστεί η ένταση** του μέσου προβολής

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΚΟΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Για όσους/όσες **χρησιμοποιούν ελληνική νοηματική γλώσσα και διερμηνέα:**
  - Ισχύουν όλα τα προηγούμενα καθώς και
  - να επιτρέπεται η **παρουσία του διερμηνέα** σε όλα τα μαθήματα
  - η επικοινωνία να απευθύνεται **προς τον/την φοιτητή/ρια** και **όχι** προς τον διερμηνέα
  - εάν προβάλλεται **video**, είτε **να ενεργοποιηθούν οι υπότιτλοι**, είτε **να δοθεί περισσότερος χρόνος** ώστε να γίνεται η ταυτόχρονη διερμηνεία

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΚΟΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Εξετάζονται γραπτά
- Ίδια θέματα με τους/τις υπόλοιπους/ες φοιτητές/ριες
- Ίδιο πρόγραμμα εξεταστικής
- Ίδια διάρκεια
- Σε περίπτωση φοιτητή/ριας με διερμηνέα, **ο/η διερμηνέας επιτρέπεται να βρίσκεται μαζί τους** στις εξετάσεις, για διερμηνεία προφορικών οδηγιών ή διευκρινίσεων που θα δοθούν
- Σε περίπτωση **προφορικής παρουσίασης ή εξέτασης** θα υπάρξουν εύλογες προσαρμογές, όπως παρουσία διερμηνέα, περισσότερος χρόνος ή/και χρήση ψηφιακών βοηθημάτων, όπως αναγνώστες κειμένου

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Για όσους/όσες **χρησιμοποιούν αναπηρικό αμαξίδιο ή πατερίτσες**:
  - Επιλογή αιθουσών διδασκαλίας **στο ισόγειο**
  - Επιλογή αιθουσών σε κτήρια με **μεγάλα ανοίγματα (πόρτες)** και **ανελκυστήρες / ράμπες / εύκολη πρόσβαση χωρίς εμπόδια / δυνατότητα θέσης parking σε κοντινή απόσταση**
  - Αίθουσες με δυνατότητα μετακίνησης θρανίων / καρεκλών / διάδρομο για **ελεύθερη μετακίνηση του αμαξιδίου**
  - **Διαθέσιμο χρόνο μετακίνησης** μεταξύ μαθημάτων / κτηρίων
  - Σε περίπτωση δυσκολίας στα άνω άκρα να επιτρέπονται **συνοδοί για βοήθεια** πχ σε εργαστήρια, για να κρατάνε σημειώσεις κ.ά. (**οι συνοδοί** οδηγίες λαμβάνουν από τον/την φοιτητή/ρια και **δεν υλοποιούν** πειράματα, εργαστηριακές ασκήσεις κ.ά. **από μόνοι τους**)

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- σε περίπτωση συνοδών **δυσκολιών πχ στην ομιλία**, να δίνεται χρόνος να εκφραστούν και να ολοκληρώσουν τη σκέψη τους ή την απάντησή τους, χωρίς να τους/τις διακόπτουμε
- να επιτρέπεται η **χρήση βοηθημάτων** για να κρατώνται σημειώσεις όπως πχ ηχογράφηση
- να **δίνονται σημειώσεις** εκ των προτέρων, εάν είναι εφικτό
- σε περίπτωση δυσφορίας από την **παρατεταμένη καθιστή στάση**, να επιτρέπεται ολιγόλεπτο **διάλειμμα** μέσα ή έξω από την τάξη
- όταν μιλάτε με άτομο σε αναπηρικό αμαξίδιο να **μη στέκεστε ακριβώς μπροστά του/της ή από πάνω του/της**
- να διατηρείτε μία απόσταση που να σας επιτρέπει **οπτική επαφή χωρίς να κάθεστε κάτω**
- να **μην επιβάλετε τη βοήθειά σας** στον/στην ίδιο/α ή στη μετακίνηση του αμαξιδίου **χωρίς να σας ζητηθεί** από τον ίδιο/α

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Εξετάζονται γραπτά ή/και προφορικά (ανάλογα με το μέλος που έχει περιορισμένη κινητικότητα)
- Σε περίπτωση φοιτητή/ριας με αμαξίδιο, να επιλέγονται **αίθουσες με ράμπες / ανελκυστήρες / στο ισόγειο κτηρίων / με εύκολη πρόσβαση και parking**
- Σε περίπτωση γραπτής εξέτασης, όταν υπάρχει **δυσκολία στη γραφή** (πολύ αργή ή δυσανάγνωστη γραφή) να δίνεται περισσότερος χρόνος ή δυνατότητα προφορικής εξέτασης
- Σε περίπτωση **εξέτασης σε εργαστηριακό μάθημα** που περιλαμβάνει πείραμα ή κατασκευή, όταν υπάρχει **αδυναμία στα άνω άκρα**, θα δίνεται δυνατότητα χρήσης βοηθού που θα ακολουθεί τις οδηγίες του/της φοιτητή/ριας ή θα προσαρμόζεται το είδος της εξέτασης

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- Γενικός όρος που περιλαμβάνει:
  - δυσλεξία
  - δυσαναγνωσία
  - δυσορθογραφία
  - δυσγραφία
  - δυσαριθμησία

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- Για όσους/όσες **έχουν διάγνωση για ΕΜΔ**:
  - δυνατότητα χρήσης **υποστηρικτικής τεχνολογίας** (πχ λογισμικά ανάγνωσης κειμένου, ορθογράφος, λογισμικό υπαγόρευσης κειμένου κ.ά.)
  - να επιτρέπεται **ηχογράφηση των διαλέξεων**, για προσωπική χρήση
  - να δίνονται οι **σημειώσεις για το μάθημα εκ των προτέρων** ή να είναι διαθέσιμες σε **έντυπη ή ψηφιακή μορφή** από τον/την διδάσκοντα/ουσα
  - να προτιμάται η **χρήση εικόνων, διαγραμμάτων, εννοιολογικών χαρτών, video και άλλα πολυμέσα** για καλύτερη κατανόηση των εννοιών του μαθήματος
  - χρήση διαφανειών με **μικρής έκτασης κείμενο, κουκίδες, αρίθμηση** κτλ.
  - μεγάλη **ευανάγνωστη γραμματοσειρά, κατάλληλο φόντο** που να κάνει αντίθεση με το χρώμα των γραμμάτων
  - **αναλυτικές οδηγίες** για εργασία στο σπίτι ή φύλλο εργασίας μέσα στην τάξη
  - **χρόνος για ερωτήσεις, απορίες και κατανόηση εργασιών**

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- να γίνεται **ανακεφαλαίωση ή σύνοψη βασικών σημείων** του μαθήματος ή να φαίνονται τα βασικά σημεία στις διαφάνειες που θα ανέβουν στην ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος
- εάν το μάθημα περιλαμβάνει **τεχνική ή ειδική ορολογία** καλό θα είναι να δίνεται σχετικό **γλωσσάρι βασικών όρων**
- να **αποφεύγετε** το αίτημα για **φωναχτή ανάγνωση** από τους/τις φοιτητές/ριες με ΕΜΔ μέσα στην τάξη ή στο εργαστήριο
- να υπάρχει λίστα ή να **τονίζονται / να διακρίνονται οι βασικές πηγές / συγγράμματα** που θα πρέπει να διαβάσουν, ώστε να μπορούν οι φοιτητές/ριες με ΕΜΔ να επικεντρωθούν σε αυτά, σε σχέση με τη συνολική λίστα αναφορών και πηγών
- να δίνεται η ευκαιρία, όπου υπάρχει δυνατότητα, για υπάρχουν **ομαδικές εργασίες**

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

- Εξετάζονται γραπτά ή/και προφορικά (ανάλογα με τη γνωμάτευση από τα ΚΕΔΑΣΥ)
- Περισσότερος χρόνος εξέτασης (15 ή 30 λεπτά ανά ώρα εξέτασης) για γραπτή εξέταση
- Σε περίπτωση **προφορικής παρουσίασης ή εξέτασης**:
  - σε προφορική εξέταση **θεωρητικού μαθήματος** (πχ Φιλοσοφίας, Ιστορίας, Κοινωνιολογίας κτλ) είναι δύσκολο να απαντήσει ο/η φοιτητής/ρια με ΕΜΔ σε συνεχή λόγο το γνωστικό αντικείμενο. Μπορείτε να **βοηθήσετε με ενδιάμεσες διευκρινιστικές ερωτήσεις ανοιχτού τύπου**, χωρίς να αλλοιώνετε τις ερωτήσεις εξέτασης.
- Σε περίπτωση **γραπτής εξέτασης**:
  - όταν υπάρχουν **ορθογραφικά, συντακτικά λάθη ή λάθη σε σημεία στίξης**, να είσαστε **επιεικείς** και να δίνετε **βαρύτητα στο περιεχόμενο** και όχι σε αυτά, εκτός εάν η φύση του μαθήματος είναι τέτοια που εξετάσει γλωσσικούς παράγοντες (πχ Γλωσσολογία, Συντακτικό κτλ).
  - να επιτρέπεται η χρήση 'γραφέα' στον οποίο υπαγορεύει ο/η φοιτητής/ρια με ΕΜΔ τις απαντήσεις ή να επιτρέπεται η χρήση υπολογιστή με λογισμικό υπαγόρευσης κειμένου και ορθογράφου όταν δεν είναι εφικτή η προφορική εξέταση
- Σε περίπτωση **εξέτασης σε εργαστηριακό μάθημα** ή μάθημα όπως στατιστική, φυσική, χημεία, μαθηματικά κτλ. να δίνετε τη δυνατότητα μικτής εξέτασης (γραπτής και προφορικής) και να βαθμολογείτε κυρίως τον **συλλογισμό, τον τρόπο επίλυσης και την απόδειξη μίας θεωρίας** και όχι το ακριβές αριθμητικό αποτέλεσμα

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ – ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΔΕΠ-Υ)

- Για όσους/όσες **έχουν διάγνωση για ΔΕΠ-Υ**:
  - να κάθονται στις πρώτες θέσεις για να έχουν **λιγότερες πηγές διάσπασης** (πόρτες, παράθυρα, άλλους συμφοιτητές κ.ά.)
  - να δίνονται **ξεκάθαρες και σταθερές οδηγίες**
  - να επιτρέπεται **ηχογράφηση των διαλέξεων** για προσωπική χρήση
  - να δίνονται οι **σημειώσεις για το μάθημα εκ των προτέρων** ή να είναι διαθέσιμες σε **έντυπη ή ψηφιακή μορφή** από τον/την διδάσκοντα/ουσα
  - να προτιμάται η **χρήση εικόνων, διαγραμμάτων, εννοιολογικών χαρτών, video και άλλα πολυμέσα** για καλύτερη κατανόηση των εννοιών του μαθήματος
  - χρήση διαφανειών με **μικρής έκτασης κείμενο, κουκίδες, αρίθμηση** κτλ.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ – ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΔΕΠ-Υ)

- να γίνεται **ανακεφαλαίωση ή σύνοψη βασικών σημείων** του μαθήματος ή να φαίνονται τα βασικά σημεία στις διαφάνειες που θα ανέβουν στην ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος
- να υπάρχει λίστα ή να **τονίζονται / να διακρίνονται οι βασικές πηγές / συγγράμματα** που θα πρέπει να διαβάσουν από τη γενικότερη λίστα
- να δίνονται **αναλυτικές οδηγίες** για εκπόνηση εργασίας, **με σειρά και αρίθμηση των βημάτων**
- δεδομένου ότι οι παραπάνω φοιτητές/ριες έχουν αυξημένες ανάγκες εκτόνωσης της κινητικότητάς τους, είναι σημαντικό να τους επιτρέπεται **να σηκωθούν από τη θέση τους και να κινηθούν για λίγα λεπτά** μέσα στην αίθουσα ή εκτός εάν το επιθυμούν
- εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιούν **μικρά μπαλάκια antistress** για το χέρι, καθώς τους δίνει τη δυνατότητα εκτόνωσης, χωρίς να διακόπτουν το μάθημα

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ – ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΔΕΠ-Υ)

- Εξετάζονται γραπτά ή/και προφορικά (ανάλογα με τη γνωμάτευση από τα ΚΕΔΑΣΥ)
- Ίδια θέματα με τους/τις υπόλοιπους/ες φοιτητές/ριες
- Ίδιο πρόγραμμα εξεταστικής
- Περισσότερος χρόνος εξέτασης (15 ή 30 λεπτά ανά ώρα εξέτασης) για γραπτή εξέταση

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΕΛΛΕΙΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ – ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (ΔΕΠ-Υ)

- Σε περίπτωση **γραφτής εξέτασης**:
  - είναι σημαντικό να παροτρύνονται να κάθονται στις μπροστινές θέσεις της αίθουσας, **μακριά από πόρτες, παράθυρα και πηγές διάσπασης προσοχής**
  - να ερωτηθούν εάν επιθυμούν **να υπάρξει φωναχτή ανάγνωση των ερωτήσεων**
  - δεδομένου ότι οι παραπάνω φοιτητές/ριες έχουν δυσκολίες στη διαχείριση του χρόνου, είναι σημαντική **η ενημέρωσή τους** από τους επιτηρητές **για τον υπολειπόμενο χρόνο εξέτασης**, κάθε μισή ώρα περίπου
  - να τους επιτρέπεται **να σηκωθούν από τη θέση τους και να κινηθούν** για λίγα λεπτά μέσα στην αίθουσα εάν το επιθυμούν
  - Εάν κατά τη διάρκεια της εξέτασης οι επιτηρητές παρατηρήσουν παρατεταμένη διάσπαση προσοχής του/της φοιτητή/ριας, ενδείκνυται να επιχειρούν **να επαναφέρουν διακριτικά την προσοχή στο γραπτό του** (π.χ. με ένα ελαφρύ άγγιγμα στον ώμο ή ένα νεύμα).

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

- Πρόκειται για ένα φάσμα που σημαίνει ότι επηρεάζει διαφορετικούς ανθρώπους με διαφορετικούς τρόπους
- **Πιθανές δυσκολίες λόγω ΔΑΦ:**
  - Δυσκολία αντίληψης κοινωνικών κανόνων σε αλληλεπίδραση με άλλους
  - Δυσκολία στην ανοχή παρασκηνιακού θορύβου, φωτισμού, ή συνωστισμού ή σε άλλα έντονα περιβαλλοντικά ερεθίσματα
  - Δυσκολία στη σωστή ερμηνεία διφορούμενων ή αόριστων εντολών, εννοιών, όρων κ.ά.
  - Έλλειψη κατανόησης του γιατί πρέπει να γίνει κάτι
  - Αβεβαιότητα για το πόσο χρόνο πρέπει να αφιερώσουν σε κάτι πχ σε εργασία, μελέτη κ.ά.
  - Περιορισμένα, επαναληπτικά και στερεοτυπικά πρότυπα συμπεριφοράς, ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων
  - Αδυναμία κατανόησης μεταφορικών εννοιών, εκφράσεων κ.ά.
  - Έλλειψη βλεμματικής επαφής
  - Μη σωστή γλώσσα σώματος κατά την επικοινωνία

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

- Για όσους/όσες **έχουν διάγνωση για ΔΑΦ**:
  - εντοπίστε και εστιάστε **όχι μόνο στις προκλήσεις** αλλά και **στις δυνατότητες** των ατόμων αυτών
  - επιλέξτε αίθουσες ή θέσεις για τα άτομα αυτά **χωρίς οπτικούς και ακουστικούς περισπασμούς**
  - δώστε **ξεκάθαρες, περιεκτικές και σαφείς οδηγίες**, μαθησιακούς στόχους, εργασίες κ.ά.
  - εξηγήστε **γιατί ζητάτε να κάνουν κάτι** πχ γιατί θα κάνουν και εργασία και θα εξεταστούν γραπτά;
  - **μη χρησιμοποιείτε διφορούμενες εκφράσεις ή οδηγίες ή εκφωνήσεις**. Αν αυτό δεν είναι εφικτό δώστε εξηγήσεις
  - ενημερώστε **έγκαιρα για αλλαγές σε αίθουσες, ώρες, μέρες μαθημάτων**
  - δώστε **χρόνο να εξοικειωθούν** με το νέο περιβάλλον

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ – ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

- παραβλέψτε **δυσκολίες** που προέρχονται **από τη γλώσσα του σώματος**, την **έλλειψη βλεμματικής επαφής**, **γρήγορη ή αργή ομιλία κ.ά.**
- εάν είναι εφικτό **επιτρέψτε εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης**
- **επιτρέψτε τη χρήση συσκευών και βοηθημάτων** στην τάξη που επιτρέπουν στα άτομα με ΔΑΦ να διαχειρίζονται αντιδράσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα του περιβάλλοντος (πχ καπέλο, ακουστικά, αγχολυτικά αντικείμενα κ.ά.)
- προσπαθήστε στις εκφωνήσεις εργασιών **να μην υπάρχουν ασάφειες**, εκτός εάν η χρήση ασάφειας είναι για παιδαγωγικό σκοπό
- **παραβλέψετε κοινωνικά «ολισθήματα»** των ατόμων με ΔΑΦ, καθώς δεν είναι αγένεια, αλλά δυσκολία επεξεργασίας κοινωνικών συμβάσεων

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ (ΔΑΦ)

- Σε περίπτωση **προφορικής παρουσίασης ή εξέτασης ή και γραπτών εξετάσεων**:
  - δώστε **ξεκάθαρες, περιεκτικές και σαφείς οδηγίες**
  - να **επιτρέπονται οι ρουτίνες** που επιθυμούν τα άτομα με ΔΑΦ, όταν δεν παραβιάζουν τους γενικούς κανόνες εξέτασης (πχ η χρήση ενός αντικειμένου, ή η συγκεκριμένη στάση καθίσματος)
  - **αποφυγή έντονων περιβαλλοντικών ερεθισμάτων** στο χώρο εξέτασης
  - προσπαθήστε στις εκφωνήσεις εξετάσεων **να μην υπάρχουν ασάφειες**, εκτός εάν η χρήση ασάφειας είναι για παιδαγωγικό σκοπό
  - επιτρέψτε τη χρήση **συσκευών και βοηθημάτων** που επιτρέπουν στα άτομα με ΔΑΦ να διαχειρίζονται αντιδράσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα του περιβάλλοντος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΙΘΟΥΣΕΣ

- **Ενημερωθείτε για τις αναπηρίες και τις ΕΕΑ**, εάν δεν γνωρίζετε κάτι
- Μη διστάσετε να **επικοινωνήσετε με τις γραμματείες** των τμημάτων σας και τη **Μονάδα Ισότητας Πρόσβασης** για διευκρινίσεις ή οδηγίες σχετικά με τους/τις φοιτητές/ριές σας με αναπηρία και ΕΕΑ
- Δημιουργήστε γενικά ένα κλίμα **αποδοχής της διαφορετικότητας** και **ένταξης** στις τάξεις σας
- Μη διστάσετε να **προτείνετε** στη Μονάδα Ισότητας Πρόσβασης **παρεμβάσεις, λύσεις, εξατομικευμένες προσαρμογές** για φοιτητές/ριες με αναπηρία και ΕΕΑ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Ερωτήσεις – απορίες;

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Βουρουτζίδου Ξένια

ΠΕ Κοινωνικών Επιστημών

email: vourpol@ihu.gr

Τηλ.: 2321049249

📍 Τέρμα Μαγνησίας

Πανεπιστημιούπολη Σερρών

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Προγράμματος Κεντρικής Μακεδονίας